

İMZA KAMPANYASI METNİ

T.C. BAŞBAKANLIK T.C. ÇEVRE ve ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

Biz aşağıda imzası bulunan, Mimarlar, Mühendisler ve Şehir Plancıları olarak T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'nün 19-04-2013 tarih ve 11968226-310.99-3751 sayılı yazısı ile görüş almak üzere TMMOB'ye gönderilen **Yapı Denetim Kanun Tasarı Taslağı** ve **3194 Sayılı İmar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı** ile ilgili olarak hazırlanan taslaklarda mesleğimizin geleceği hakkında endişe doğuran maddeler vardır. Taslakların yasalaşması halinde, mesleğimizi sürdürmemizin olanaksız hale geleceği, serbest meslek mensubu olarak hizmet üretemeyeceğimiz, aksine yapı denetim kuruluşlarında işçi ve elaman olarak çalışmak zorunda bırakılacağımız nedenleri ile aşağıdaki maddelerin kaldırılmasını yada değiştirilmesini istiyoruz. Aksi takdirde, her türlü yasal haklarımızı kullanmakta kararlı olduğumuzun bilinmesinde yarar görmekteyiz.

- **Yapı Denetim Kanun Tasarısı Taslağı'nın**
 - **Tanımlar Madde 3 - (1) -ı);**

Müelliflik Kuruluşu maddesinin taslaktan tamamen çıkarılmasını,

Gereke: Mimarlık, Mühendislik, Şehir Plancılığı hizmetlerinin yürütülmesinde kişisel müelliflik esastır. Kuruluşların müelliflik yapmaları düşünülemez. Bugünkü uygulamada bu müelliflerin müelliflik hakları kendilerine ait olmak üzere istemeleri halinde ortaklıklar oluşturmaları ile ilgili yasalarda herhangi bir engelleyici hüküm zaten yoktur. Müelliflik kuruluşlarının, müelliflik hakkı elde etmesi durumunda, herhangi bir mesleğe mensup müellifin bu tür kuruluşlardan ayrılması halinde, o mesleğe mensup müellif olmaksızın, o meslekle de ilgili bu kuruluşun müelliflik hakkı olması, bilimsel ve teknik doğrulara aykırıdır. Oldukça önemli sakıncalar yaratacaktır.

- **Tanımlar Madde 3 - (1) -k);**

Teknik Müşavirlik Kuruluşu maddesinden “bu maddenin h ve ı bentlerinde belirtilen” ibarelerinin çıkarılmasını,

Gereke: Teknik Müşavirlik Kuruluşlarının faaliyet alanı kamu adına münhasıran yapı denetimi olmalıdır. Taslağının amaç maddesinde de doğru ve açıkça belirlendiği gibi can ve mal güvenliğini teminen, plana, fen, sanat ve sağlık kurallarına ve standartlara uygun kaliteli ve güvenli yapı yapılması için etüt ve projelerin denetimi ile yapı denetimidir. Proje, yapmak yaptırmak gibi bir amaç yoktur, olmamalıdır.

Yapı denetimi kuruluşu yerine teknik müşavirlik kuruluşunun getirilmesi ile görev kapsamının genişletildiği, bunun ise özünde yapı ve tesislerde can ve mal güvenliğini sağlamak olan Kanunun amacını zayıflatacağı açıkken birde proje ve etüt yapma işinin bu kuruluşlara hak olarak verilmesi kadar sakıncalı bir durum olmaz.

Teknik Müşavirlik Kuruluşlarının bünyesinde etüt ve proje yapabilmesi karşılıklı imzacılığı artıracığından sakıncalıdır. Teknik müşavirlik kuruluşlarının kendi yaptıkları etüt ve projeleri kendi yandaşı ya da uzantısı olan diğer teknik müşavirlik kuruluşlarınca karşılıklı olarak imzalanacaktır. Herhangi bir teknik müşavirlik kuruluşu Kanunun özüne aykırı olarak kendi yapmış olduğu etüt ve projelerin yapı denetimini de üstlenebilecektir.

Bu nedenle, etüt, plan ve projeleri meslek odaları bünyesinde faaliyet gösteren proje müellifleri yapmalı; etüt, plan ve projeleri yapanlar ile denetleyenler arasında uygulamada oluşabilecek bağ kesinlikle önlenmelidir.

Serbest Mimarlık, Mühendislik ve Şehir Plancılığı faaliyeti olarak yürüttüğümüz etüd ve proje hizmetlerinin Yapı Denetim Kuruluşları yerine getirilmek istenilen Teknik Müşavirlik Kuruluşları tarafından yapılmasının sağlanması, meslek alanımızda tekelleşmenin yaratılmasına ve proje tasarım hizmetlerinin promosyon aracına dönüşmesine neden olacaktır. Bu kuruluşların çalışma izinlerinin verilmesiyle, faaliyetlerinin denetlenmesinin, Bakanlık tarafından yapılacak olması, meslek alanımızda ikili bir yapı ortaya çıkartacak; çeşitli kamusal yetkilerle donatılan şirketlerle rekabet olanağımız kalmayacaktır.

Yapı denetim kuruluşlarına etüt ve proje yaptırmanın, bu amaca, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına, hükümete ne yarar sağlayacağını anlamakta güçlük çekiyoruz.

o **Görev, Yetki ve Sorumluluklar Madde 4 – (4) – 2;**

“Teknik Müşavirlik Kuruluşu, etüt ve proje yapamaz; etüt ve proje denetimi ile yapı denetimi faaliyetlerini birlikte yürütebilir.” şeklinde değiştirilmesini,

Gerekçe: Yukardaki madde ile aynıdır.

o **Görev, Yetki ve Sorumluluklar; Yapı Müteahhitliği, Şantiye Şefliği ve Yapı Ustaları Madde 6– (7);**

“Şantiye şefinin mimar veya yapım işinin gerektirdiği uzmanlığı haiz mühendis olması esastır.” cümlesinden sonraki kısımların maddeden tamamen çıkarılmasını,

Gerekçe: Şantiye Şefliği; Yapı üretimi veya mimarlık mühendislik hizmeti gerektiren herhangi bir imalatın plan, proje, resim ve hesaplarına, fen ve sanat kurallarına, genel şantiye organizasyonu işlerine dair teknik mevzuata uygun olarak yürütülmesi ve denetlenmesi işidir. Bu anlamda Şantiye şefliği bir mimarlık mühendislik görevidir. Diğer yandan son yıllarda üniversitelerimizde onlarca mimarlık mühendislik ve şehir plancılığı bölümü açılmışken bir kaç yıl içinde ihtiyaç fazlası mimar mühendis ve şehir plancısı mezun olacakken, bu görevin teknik öğretmenlere ve teknikerlere yaptırılması mühendislik alanına müdahale niteliğinde ve uzmanlık ayırımına aykırıdır. Öte yandan yakın geçmişte Yönetmelik maddesi olarak getirilen ve yüksek yargı tarafından yürütmesi durdurulan bir düzenlemenin bugün Yasa Taslağı ile ısrarla gündeme getirilmesi hukuk devleti ilkesinin benimsenemediğinin açık bir göstergesidir.

- **Madde 3 – (1) b), Madde 3 – (1) h), Madde 3 – (1) i), Madde 3 – (1) m), Madde 5, Madde 13 – (1);**

Maddelerde belirtilen “Mesleki yetkinliğe haiz” mimar ve mühendislerle ilişkin usul ve esaslarla ilgili Madde 13 – (4) de bakanlıkça hazırlanacağı belirtilen yönetmelikle ilgili açılımın yasadan önce, Mimarlar ve mühendislerle açıklanmasını,

Mesleki yetkinliğin sadece deneyimle değil, araştırma geliştirme inşaat sektöründeki son gelişmeler ve teknolojilerle ilgili donanım ve uzmanlıkların da göz önüne alınacağı, meslek odalarının ve üniversitelerin ilgili bölümlerinin de etkin olacağı şekilde geliştirilmelidir.

• 3194 Sayılı İmar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın

- **Madde 14 –**

3194 sayılı kanunun değiştirilen 30. Maddesinde yapı kullanma izni alınması için ruhsat ve eklerine uygun bittiği konusunda proje müelliflerinin de olurunun alınmasını,

Gerekçe: Proje müelliflerinin, yapıların projelerine uygun yapıp yapılmadığı konusunda bilgi sahibi olmaları, böyle bir ekle yapının inşa sürecinde, inşaatların denetlenmesi sırasında, yapı denetim kuruluşları ile proje müelliflerinin ortak çalışması da sağlanacaktır. Yasa taslağında müelliflerle ilgili sorumluluklar ve cezalar tanımlandığına göre müelliflerin hem projelerini izlemeleri hem de inşaat sürecinde yaşanabilecek sorunları ortadan kaldıracabilecek proje düzeltmeleri ve tadilatları yapmaları sağlanabilir.

- **Madde 35 –**

5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 2. Maddesinin 1. Fıkrasının 3. Bendinde yapılan değişikliğin kaldırılmasını,

Ancak bu konuda yaşanacak çeşitli olumsuzlukları ortadan kaldırmak üzere 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'na aşağıda önerdiğimiz ek madde eklenebilir.

Öneri Ek Madde:

İlim ve Edebiyat eserlerinden her çeşit Mimarlık ve Şehircilik tasarım projeleri, mimari maketler, endüstri, çevre ve sahne tasarım ve projeleri, bu eserleri meydana getiren eser sahiplerinin bağlı olduğu Meslek Odasınınca oluşturulan kurullar tarafından proje bütünlüğünü bozmadığı, İlim ve Edebiyat eseri olma özelliğini ortadan kaldırmadığı belirlenen her türlü tadilat; eser sahibince veya muvafakat verdiği ilgili meslek odasına kayıtlı bir başka meslek adamınca yapılması zorunludur. Proje tadilatının, eser sahibi müellif tarafından yapılmaktan kaçınılması durumunda, ilgili meslek odasına mensup bir başka müellifçe yapılabilir.

Bu durumda yapı mevcut ise mimari proje bedelinin % 30'u, inşaatı devam ediyor ise mimari proje bedelinin % 20'si müellifine verilmek zorundadır.

Gerekçe : Türkiye'nin 1951 yılında imzalayarak katıldığı Bern Sözleşmesi'nin 2. maddesinde mimari proje ve mimarlık eserleri korunan eserler arasında yer almakta ve devamı maddelerinde eser sahiplerinin eserleri üzerindeki hakları ve koruma süreleri (koruma süresi sözleşmede 50 yıldır) düzenlenmektedir.

Sözleşmeye göre fikir ve sanat eserlerini korumak üzere bir birlik kurulmuş olup, birliğe katılan ülkeler eser sahiplerinin haklarını tüm üye ülkelerde korumayı taahhüt etmişlerdir. Sözleşmede tanınan asgari hakları kendi mevzuatında bulunmasa dahi üye ülkelerin vatandaşlarına tanıma zorunluluğu vardır. Dolayısıyla mimari proje ve mimarlık eserleriyle ilgili getirilmek istenen değişikliklerle fikri mülkiyet hakları kısıtlanırken, birliğe katılan ülkelerin vatandaşlarının Türkiye'de yaptıkları mimari proje ve mimarlık eserleri üzerindeki haklarını sözleşme hükümlerine göre koruma yükümlülüğü olduğundan yabancıyı vatandaşından daha çok koruyan bir durumla karşı karşıya kalınabilecektir.

Anayasa'nın 64. maddesine göre de; sanatı ve sanat eserlerini korumak, desteklemek ve bunun için gerekli tedbirleri almak devletin görevleri arasındadır.

Mimarlık eserlerinin korunması bir ülkenin kültürü ve sanatı açısından büyük önem taşır. Tasarı taslağındaki değişikliklerin yasalaşması halinde mimarlık eserleri için hiçbir koruma söz konusu olmayacaktır.

Bu değişiklikler fikri mülkiyet haklarını ve sanat eserlerini korumayı amaçlayan ve Türkiye'nin de imzaladığı uluslararası sözleşmelere ve Anayasa'ya aykırıdır.

o **Madde 36 –**

5846 sayılı kanunun 16. Maddesinin son fıkrasından sonra eklenen fıkranın kaldırılmasını,

Gerekçe: Dünyadaki gelişmiş bütün ülkelerde, buna benzer yasalarda böyle bir ek yoktur ve bir önceki madde ile ilgili gerekçe.

İsim

Soyisim

Meslek

Meslek Odası ve Sicil Numarası